Vyfde Jaer. Nr 20. Zaturdag, 15 Mei 1858.

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De POSTRYDER verschynt eens per week, 's zaterdags.
Men schryft in te Tongeren by de We J.-P. COLLÉE, boekdrukker en uitgever van dit blad, groote markt, nr 20, en by alle postdirecteurs.
Alle toezending van brieven, annoncen, geld, enz., moet gefrankeerd zyn.

Het abonnement vooraf betaelbaer is bepaeld op 5 fr. per jaer.
» » » 3 fr. per half jaer.
Een blad afzonderlyk . . . . . 20 centimen.
De aenkondigingen, per drukregel. . . . 15 »
De reklamen » » . . . . . 25 »

By het zenden van aenkondigingen is eenieder verzocht duidelyk uit te drukken of dezelve in den POSTRYDER alleen, ofwel ook in het fransch blad, le COURRIER DU LIMBOURG, moeten opgenomen worden. Deze laetste, voor verscheidene achtereenvolgende keeren gegeven genieten voordeeliger conditiën.

TONGEREN, DEN 15 MEI.

Het ministerie houdt zich gestadig bezig met de regtbanken en de geregtshoven te ontaerden en in dezelve den partygeest te brengen. Tot nu toe was er niet één kabinet dat ooit daer aen had durven denken. De regtbanken werden samengesteld uit persoonen toebehoorende aen de twee denkwyzen die het land verdeelen, en daeruit volgde voor hunne beslissingen een gezag dat eenieder eerbiedigde en 't welk het ministerie bezig is met te vernietigen.

Al de benoemingen welke het nu doet in het regterlyk orde, zyn ingegeven door den geest van partyschap : het is het bestuer der justitie, het is het regt zelve dat aen den partygeest onderworpen wordt; het is de partydigheid die de voorbeeldige onpartydigheid onzer regters vervangen moet.

Een zoo boosaerdig stelsel moet de slechtste gevolgen hebben voor de gansche natie. Inderdaed, men beelde zich eens in dat, in een proces, de regters, in plaets van te vragen wie er regt of onregt heeft, onderrigtingen nemen op de kwestie van te weten wie van beide pleiters katholyk en wie er liberael is, en dat zy zich uiten ten voordeele van den liberalen tegen den katholyke — en wy vragen het, waer leidt een dergelyk stelsel naer toe? Welk vertrouwen kan men hebben in de uitspraek der regtbanken? Is daer door zelve alle gedacht van regt of onregt niet ten gronde vernietigd? Met een woord, is de bezonderste steun der samenleving daer door niet vernietigd?

Dat is onbetwistbaer. Aen den katholyken is het immers niet dat men meest schade toebrengt, het is de samenleving zelve die er door beleedigd en verhinderd wordt, want met een dergelyk stelsel vernietigt men alle gedacht van regt onder de burgers.

Tribunael van Tongeren.

Aftroggelaryen begaen door eenen agent van verzekeringen tegen brand.

Het tribunael van Tongeren heeft deze week eenen agent van eenen maetschappy van brand-verzekering veroordeeld die menig bedrog onder onze buitenlieden begaen had.

Jan-Antoon Bouwens, oud 56 jaren, agent van eene brand-societeit, geboren te Utrecht, woonachtig te Schaerbeek, by Brussel, die den 7 mei 1858 voor de regtbank van Tongeren verscheen, had de schandelykste middelen gebruikt om onderschryvingen te bekomen aen de societeit die hy vertegenwoordigt.

Hy biedt zich aen by eenen achtbaren landbouwer om zyne goederen te assureeren. De landbouwer weigert tot drie malen toe. Bouwens belooft van zyne beesten, zoo wel als zyne granen, zoo wel de wassende als diegene die zich in schuren, op zolder of in myten bevonden te verzekeren tegen het vuer en *den hagel*, mits eene som van 60 fr. Dit voorstel verleidt den pachter, die dadelyk de brand-policie in *blanco* teekent. Hy had zich des te gemakkelyker laten overhalen, daer de agent hem verscheidene aenzienlyke persoonen van het dorp noemde, en onder anderen zyn eigen broeder, die zich ook hadden laten verzekeren.

Drie dagen later was het verzekering akt ingevuld, het werd naer den pachter terug gezonden en deze betaelt 60 fr. zonder zelfs het akt te lezen.

Eenigen tyd later, onderzoekt hy zynen titel van verzekering. Dezelve droeg slechts op zyne granen die zich in *schuer en op zolder* bevonden, en sprak geenszins van den schade veroorzaekt door den hagel. Hy reklameert by de directie; het verzekerings akt wordt herzien en de premie voor assurantie der granen in schuer en zolder wordt vastgesteld op 30 fr. Bouwens had dezelfde toeren gespeeld by den zoon van gemelden pachter.

Ziehier nu wat te Hoesselt gebeurd is op het einde van september 1857.

Bouwens, vergezeld van den zoon van den veldwachter, om zich een officieel karakter te geven, biedt zich by de lieden aen als gezonden door het gouvernement. Hy noemt zich *den oppersten van Brussel* en zegt dat hy gelast is van alle eigendommen te assureeren. Hy teekent alles op, de meubels, de beesten, de granen, hy waerdeert dezelve naer zyn goeddunken, daerna doet hy eene brand-policie teekenen en de toer is gespeeld. Alle getuigen van Hoesselt die in de zaek gehoord zyn, verzekeren dat de schattingen gedaen door Bouwens overdreven zyn, dat zy de brand-policie slechts geteekend hebben omdat zy meenden gedwongen te zyn het te doen en *omdat het eene wet was*.

Bouwens die reeds vroeger in Holland en in België veroordeeld is geweest, is verwezen geworden tot een jaer gevang en 50 fr. boete by toepassing van art. 405 van het straf-wetboek. — Hy heeft zich voorzien in beroep.

Gemeente-raed.

In zyne laetste zitting heeft de gemeente-raed zich bezig gehouden met de reparatiën die noodig zyn aen de gebouwen der fontein van Plinius. Volgens het bestek dat de raed aengenomen heeft, zullen deze onkosten de som van 1,200 fr. beloopen.

M. de burgemeester heeft den raed onderhouden over de te nemen maetregelen om de gevaren van brand voor te komen. Het reglement dat desaengaende over eenige maenden gemaekt is, zal in al zyne punten uitgevoerd worden.

De raed heeft eene commissie benoemd om de kwestie te onderzoeken van het verkoop der stads-motten. Deze commissie is zamengesteld uit MM. Frère, Pety en de Favereau.

De vraeg van het hospitael strekkende tot het verkoop van eenige parceelen grond onder de gemeente Lowaige gelegen, is naer het onderzoek eener byzondere commissie verzonden.

De begrootingen van 1858 van het hospitael en het armen-bestuer, zyn verzonden geworden naer de commissie der financiën.

Provinciale kiezingen.

M. Claes van Rullingen, uitgaende raedsheer van het canton Loon, verzoekt ons aen te kondigen dat hy zich op den rang houdt by de aenstaende kiezing voor de gedeeltelyke hernieuwing van den provincialen-raed.

—

Men schryft uit Bilsen :

De constitutionele en bewarende gezindheid komt in ons kanton te ontwaken en levendig te worden. Zy heeft het onwrikbaer besluit genomen zich uit alle hare kracht tegen de herkiezing van den heer Breuls te verzetten, welke in de laetste zitting van den provincialen Raed de katholieke en bewarende gevoelens zyner magtgevers zoo geweldig ontkend heeft.

De constitutionele en bewarende gezindheid stelt als

DE SPEELMAN VAN ECHTERNACH.

—

(Vervolg en einde).

Hy klom stilzwygend tot op het midden der ladder die tegen de galg stond. Alsdan nam hy zyne viool, hief zynen boog op, en zyne beenige kin op zyn geliefde speeltuig steunende, wierp hy aenstonds, zonder een oogenblik inleiding, eene menigte schelklinkende noten af, op een aria van klagtlied uitvoerende hetgeen men heden veranderingen of variatien zou noemen. Aen het Oosten, en nog meer aen zyne ziel, was hy de prachtige kunst verschuldigd die hy daer voor eene woeste vergadering aen den dag legde. Eerst was de menigte verwonderd, verslagen, bedwelmd, ontroerd en daerna bewogen. Zoodra hy zulks gewaer werd, deed hy de snaren met meerdere intdrukking trillen ; hy trok uit zyne viool snikken en tranen, hy deed haer weenen en angstig zuchten. Hy had de zenuwen zyner aenhoorders verslap; hy ontstelde ze en deed ze geweldig in een krimpen. Weldra zag hy hunne voorhoofden zich verheffen, hunne oogen stralen van verwarring uitschieten, hunne handen, armen en beenen slaen. De beul, die boven hem stond, waggelde, liet zyne koord vallen en sprong gansch ontsteld benedenwaerts, zich op de galg niet meer kunnende vasthouden.

Gui speelde altyd voort, zyn vlugge stok scheen vonken uit te werpen, en het volk, daer vastgeklampt, onbeweeglyk, beheerscht, had noch gedachte noch wil meer. Het was heel en gansch eeniglyk onderworpen aen de gewaerwordingen die de kunstenaer het berokkende. Een oogenblik, die zeer kort was, veranderde hy van toon ; en het was eene rust. Hy ging over tot zachtere buigingen : hy bad. De klankryke snaren namen eene smeekende stem aen ; al de aenwezigen vielen op hunne knien. Gui's hert bad ook; zyne lippen spraken ; zyne groote oogen hemelwaerts gerigt lieten tranen vloeijen. Gewis aenhoorde God het welluidend gebed van den armen speelman ; en, zyn aengezigt van de schuldige menigte afkeerende, leverde hy hem zyne wreede beschuldigers over.

Dus, de veroordeelde aenstonds zynen geweldigen toonklank hernemende, speelde, in eene soort van koortsdolheid het levendigste, het huppelenste, het verrukkendste, het zwierigste, het vrolykste deuntje dat ooit onder 's hemels vout geklonken had. Al het volk, werktuigelyk bewogen, bevond zich regt en begon te wiggelen als om eenige dansen aen te vangen. 'T was eerst eene groote inwendige en aenhoudende dansparty; 't was welhaest een algemeene en geweldige dans. De mannen en de vrouwen, de ouderlingen en de jonge meisjes, de vaders en de kinders, alles danste. De bloedverwanten van Gui-den-Lange dansten rond zyne ladder; de regters dansten er nevens; de beul danste onder de galg. De huisdieren, uit hunne weiden herwaerts gelukt, stelden zich ook aen 't dansen. Al wat in Echternach en op deszelfs grondgebied leven had, was met eene dansmatige beweging bevangen welke niets meer kon stillen.

De speelman, die aldus zyne moordenaers kwam te begoochelen, stapte alsdan de ladder af, altyd spelende; hy drong door de menigte, die hem niet meer kon aenhouden, en verwyderde zich langzamerhand. Na een kwartier uers hoordde men nog de toonbuigingen van zyn betooverende speeltuig ; maer Gui was verdwenen; en nooit meer werd men hem in de streek gewaer.

Gansch het dorp danste tot den zonnenondergang. Alsdan vertrok elkeen afgemat, versleten en als 't ware uit eenen overlastigen en nederslagenden droom opstaende. Maer de achtien bloedverwanten van Gui hielden daermede niet op en de legende, die welligt ook wat kan byvangen, zegt dat zy een jaer lang dansen, zonder eten noch drinken en zonder rust te nemen, rond de galgladder. Reeds waren zy tot aen de knien in de aerde gedanst, wanneer het gerucht van dit wonder tot Utrecht kwam, werwaerts alsdan de tydingen niet zeer vlug aenkwamen. Wy zullen by voorduring de overlevering volgen, zonder echter dezelve te waerborgen. De goede bisschop Willibrord kwam herwaerts gesneld, nam de zondaers in medelyden aen en verloste hen van hunne kastyding. Na eenen diepen slaep van vyf dagen, keerden de dry eerste beschuldigers tot hun bewustzyn terug, herkenden hunne euveldaed, biechten dezelve met leedwezen en stierven weldra. De vyftien anderen, voegt men er by, bleven geheel hun leven lang eene davering behouden die hun nooit toeliet hunne booze daed uit het geheugen te verliezen.

III. — DE DANSENDE ZIEKTE.

Deze ziekte, die tot het dansen dwong, kwam in het vervolg nog al te voorschyn ; en door eene samentreffing waervan wy de reden niet zouden kunnen aenwyzen, plaetste men degene die er mede gekwollen werden, onder de bescherming van eenen heilige die denzelfden naem als de speelman droeg. Alsdus noemt men de dansende ziekte de Sintguidans. Men noemde ze ook al de Sintjansdans, omdat zy byzonderlyk rond het tydstip des feestdags van den heiligen voorlooper verscheen, en dat men aen dien heilige de kracht derzelve genezing toeschreef.

Deze magt kon echter ook aen Sint-Willibrord niet geweigerd worden. Ook na zyne dood die plaets had in 740, de inwooners van Echternach, zyn ligchaem bekomen hebbende. plaetsten het in hunne kerk ; zyn graf werd het doel eener vermaerde bedevaerd ; verscheidene prinsen begaven er zich met grooten prael naer toe; de gemael van Maria van Burgondië, Maximiliaen, offerde den H. Willibrord eene waskeers op die dry honderd vyftig pond zwaer woog en in 1794 nog te Echternach bewonderd werd. Wy woten niet of hy deze gift deed om verlost te worden van den lust tot het dansen.

In 1015 zag men by Bernburg, in het prinsdom Anhalt, dansers welke niets kon weerhouden, en die van hunnen drift genezen worden door eenen bedeweg te doen naer St-Wil-